

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa Zakładu U. sp.j. z siedzibą w N.
przeciwko Miastu i Gminie M.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 listopada 2019 r., sygn. akt I AGa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od skarżącego na rzecz strony pozwanej 5 400
(pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda Zakładu U. sp. j. z siedzibą w N. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 listopada 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania

przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., sygn. akt II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Powód, przedstawiając obszerny wywód, sformułował jako wymagające rozstrzygnięcia zagadnienia prawne, ujęta w dwóch pytaniach, tj. czy solidarna odpowiedzialność inwestora z wykonawcą wobec podwykonawcy znajdująca podstawę prawną w art. 647¹ k.c. obejmuje także obowiązek zapłaty przez inwestora kaucji gwarancyjnych lub kwot zatrzymanych tytułem zabezpieczenia roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji, oraz, czy odstąpienie przez inwestora od umowy z wykonawcą rodzi po stronie inwestora odpowiedzialnego solidarnie

z wykonawcą na zasadzie art. 647¹ k.c. obowiązek zapłaty przez inwestora na rzecz podwykonawcy na podstawie art. 495 k.c. kaucji gwarancyjnych lub kwot zatrzymanych tytułem zabezpieczenia roszczeń z tytułu rękojmi i gwarancji, mimo iż nie upłynął termin zwrotu tych kwot określony w umowie pomiędzy wykonawcą i podwykonawcą.

Należy jednak zwrócić uwagę na następujące kwestie. Po pierwsze, tak sformułowane zagadnienia prawne nie mają waloru abstrakcyjnego, gdyż ich rozstrzygnięcie zależy od wystąpienia szeregu różnych okoliczności w konkretnej sprawie. Już z tej przyczyny nie można uznać, że skarżący wykazał pierwszą przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, skoro skarga ta nie spełnia jej roli publicznoprawnej. Po drugie, co właśnie pokazuje zindywidualizowany stan faktyczny niniejszej sprawy, nie można twierdzić, że solidarną odpowiedzialnością były objęte wierzytelności związane z wykonanymi przez powoda robotami. Skarżący w skardze kasacyjnej kwestionuje orzeczenie Sądu Apelacyjnego w zakresie roszczenia o zapłatę z tytułu wykonania przez powoda jako podwykonawcę na rzecz pozwanego przepustów kolejowych, za które pozwany nie dokonał zapłaty na rzecz żadnego podmiotu oraz zapłaty zatrzymanej kwoty tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy. W niniejszej sprawie ustalono brak zgłoszenia robót dotyczących przepustów kolejowych inwestorowi (niezależnie od ewentualnych omyłkowych rozbieżności terminologicznych przy użyciu słowa „przejazdów”), prace te nie zostały wskazane w ramach oświadczenia podwykonawcy jako zrealizowane w ramach obowiązków podwykonawczych, a pozwany już po przekazaniu faktur za prace dotyczące przepustów kolejowych wyraźnie odmówił akceptacji w tym przedmiocie. Sama obecność powoda na budowie była lub mogła być również przejawem podejmowania innych robót niż te, za które zapłaty nadal dochodzi skarżący. Tym samym, prawidłowo ustalono brak zgody na podwykonawstwo co do robót dotyczących dochodzonych obecnie kwot. Po trzecie, jak zauważył Sąd Apelacyjny, od chwili zatrzymania części wynagrodzenia na poczet kaucji, o wykorzystaniu zgromadzonych w ten sposób pieniędzy decyduje nie to, czy roboty budowlane zostały wykonane, ale czy zaszły warunki przewidziane umową o ustanowieniu gwarancji, zaś żądanie zwrotu kwot zatrzymanych z tytułu kaucji nie jest tożsame z żądaniem zapłaty wynagrodzenia.

Nie zostały natomiast wykazane przesłanki do zwrotu kaucji, a z punktu widzenia ciągu obowiązku zwrotu kaucji gwarancyjnych należnych ostatecznie inwestorowi, nie zostały wykazane przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego kaucją, gwarantującą wykonawcy prawidłowe wykonanie umowy zawartej z powodem, szczególnie przy uwzględnieniu, że były zastrzeżenia co do jakości dotyczące prac wykonywanych przez innych podwykonawców. Nie zaszyły zatem podstawy w stanie faktycznym do konstrukcji takich zagadnień prawnych i ich rozważanie pozostawałoby bez wpływu na rozstrzygnięcie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia SN z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, www.sn.pl). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia SN z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09, z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, www.sn.pl).

Zdaniem skarżącego, istnieje potrzeba wykładni art. 647¹ k.c. jako budzącego poważne wątpliwości w zakresie ustalenia, czy zgoda inwestora skutkująca przyjęciem solidarnej odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy może być wyrażona w każdy sposób, także bierny lub dorozumiany, a także czy do wyrażenia tej zgody wystarczająca jest sama świadomość inwestora co do realizacji umowy przez podwykonawcę, czy konieczna jest znajomość *essentialia negotii* przedmiotowej umowy, to jest zakresu robót oraz ustalonej ceny. Jak jednak zostało już wyżej wyjaśnione, ustalone przez Sąd Apelacyjny okoliczności faktyczne niniejszej sprawy nie pozwalają na to, aby w niniejszej

sprawie uznać, że doszło do wyrażenia zgody przez inwestora co do prac objętych dochodzonym nadal roszczeniem. Skarżący, przedstawiając wypowiedzi judykatury na ten temat, pomija również to, że przytoczone cytaty z uzasadnień orzeczeń nie przedstawiają całokształtu faktów, które mogłyby w tych różnych sprawach być odmienne i zaważyć o innym kierunku rozstrzygnięcia. Zatem także i ta przesłanka pozostaje nieuzasadniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skarżący uznał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wobec faktu, iż bezspornym pomiędzy stronami było i nie budziło wątpliwości Sądów obu instancji, że powód wykonał roboty budowlane w zakresie przepustów kolejowych i za te roboty inwestor nie zapłacił żadnemu innemu podmiotowi, a ponadto kwoty zatrzymane tytułem kaucji gwarancyjnych nie zostały wykorzystane na usunięcie wad lub usterek w ramach gwarancji, gdyż takich roszczeń pozwany wobec wykonawcy lub podwykonawcy w zakresie robót wykonanych przez powoda nigdy nie zgłosił, więc oczywistym miałyby być to, że nawet w razie stwierdzenia braku podstaw do zasądzenia dochodzonych kwot na zasadzie art. 647¹ k.c., w sprawie powinny znajdować zastosowanie normy z art. 405 i art. 410 k.c. Pozwany zdaniem skarżącego wzbogacił się nienależnie kosztem powoda. Skarżący pomija jednak przede wszystkim to, że wymogiem skutecznego dochodzenia roszczenia z tego tytułu jest m.in. związek między wzbogaceniem i zubożeniem (zob. np. wyroki SN z dnia 11 lipca 2019 r., sygn. akt V CSK 164/18, z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt IV CSK 203/13, z dnia 20 lipca 2007 r., sygn. akt I CSK 105/07, www.sn.pl, z dnia 19 marca 2002 r., sygn. akt IV CKN 892/00, nie publ.). Jak z kolei ustalił Sąd Apelacyjny, pozwany zapłacił wynagrodzenie za wykonane roboty i doszło do rozliczenia inwestycji w zakresie wykonanym. Nie zachodzi natomiast

bezpodstawne wzbogacenie, jeżeli przejście korzyści z majątku zubożonego do majątku wzbogaconego następuje na podstawie umowy wzbogaconego z osobą trzecią (wyrok SN z dnia 25 marca 2004 r., sygn. akt II CK 89/03, nie publ., zob. też wyrok SN z dnia 7 maja 2015 r., sygn. akt II CSK 441/14, www.sn.pl). Argumentacja przedstawiona przez skarżącego nie przekonuje, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, skutkującego oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym stanie faktycznym.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

jw